

Nuorisovaltuusto lausunto alueellisesta opiskeluhoitosuunnitelmasta

1. Kuinka hyvin alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma huomioi lasten ja nuorten kannalta olennaiset teemat?

Luonnoksesta nostetaan nuorten osallisuus sekä yhteisöllisyys tärkeäksi ja edistettäväksi teemoiksi. Kaikki lähtee siitä, että palvelut räätälöidään nuorille sopiviksi, syrjäytymistä ehkäistään ja huolestuttaviin ilmiöihin puututaan oikea-aikaisesti. Yhteisöllisyyteen ja osallisuuteen panostamalla ennaltaehkäistään merkittävästi ja päästään pitkälle. Myös oppilaitosten (koulutuksen järjestäjän, kunta) ja opiskeluhoiton (hyvinvointialue) yhteistyö ja sen kehittäminen nousee luonnoksessa esille. Ilman hyvää yhteistyötä näiden ammattilaistahojen välillä, emme pysty määrätietoisesti ja tehokkaasti edistämään nuorten hyvinvointia.

Nämä edellä mainitut asiat ovat myös nuorisovaltuuston esille nostamia tärkeitä asioita, jotka tuleekin näkyä alueellisessa opiskeluhoitosuunnitelmassa.

2. Ovatko suunnitelman painopisteet ja tavoitteet mielestänne oikeat ja riittävän konkreettiset? Mitä puuttuu tai mitä tulisi täsmentää?

Yhteisöllisyyden edistäminen, osallisuuden edistäminen ja mielen hyvinvoinnin vahvistaminen ovat kaikki kannatettavia painopisteitä opiskeluhoitolle nuorisovaltuuston näkökulmasta.

Nuorisovaltuusto haluaa korostaa yhteisöllisen opiskeluhoiton merkitystä nuorten hyvinvoinnin sekä oppilaitosten toimivuuden kannalta. Yhteisöllinen opiskeluhoito on ensisijaista, ehkäisevää ja kaikkien koulussa työskentelevien yhteinen tehtävä. Opiskeluhoiton palveluiden ajoittainen ruuhkautuminen, työntekijöiden vaihtuvuus ja koulussa työskentelevät kaksi eri organisaatio haastavat yhteisöllisen opiskeluhoiton toimivuutta. Nuorisovaltuusto pitääkin tärkeänä, että tavoitteeksi asetetaan vahvistaa opiskeluhoiton aktiivista ja vaikuttavaa roolia oppilaitosyhteisön arjessa sekä toteuttaa oppilaitoksissa yhteisöllistä opiskeluhoitoa suunnitelmallisesti. Opiskeluhoiton työntekijöiden näkyvyys oppilaitosten arjessa on koronan, SOTE-uudistuksen sekä palveluiden ajoittaisen ruuhkautumisen takia heikentynyt. Ei ole harvinaista, että opiskelijat eivät tunne opiskeluhoiton henkilöstöä nimeltä tai kasvoilta, jos eivät ole aiemmin käyttäneet palveluita. Tämä on nuorisovaltuuston näkökulmasta huolestuttavaa, sillä mitä paremmin nuori

tuntee opiskeluhuollossa työskentelevän, sitä helpompaa nuorella on lähestyä ammattilaista. Näkyvyyttä tuleekin parantaa muillakin tavoilla kuin kerran vuodessa elokuussa koulujen alkamisen aikaan. Opiskeluhuollon ammattilaisten tulisi näkyä oppilaitoksen arjessa. Nuorisovaltuustolla on tiedossa hyviä kokemuksia esimerkiksi olkkari toiminnasta tai luokkavierailuista, joissa työntekijöiden ja opiskelijoiden ovat tutustuneet toisiinsa sekä työntekijät ovat saaneet kerrottua työstään.

Nuorisovaltuusto katsoo sosiaalisen raportoinnin tärkeänä ennaltaehkäisevä keinona, kun erilaisia ilmiöitä tarkastellaan ja niihin puututaan. Opiskeluhuollon henkilöstö on aitopaikalla seuraamassa nuorten haasteita sekä onnistumisia sekä pääsevät lähelle nuorten tapaa ajatella asioita. Sosiaalisen raportointia tulisi hyödyntää opiskeluhuollossa paremmin sekä laajemmin, ettei vain tietyistä kunnista nousisi raportteja.

Nuorisovaltuuston katsoo, että nuorten palveluita tulee voimakkaasti räätälöidä nuorille sopiviksi. Ikäluokkien välinen kuilu aiheuttaa jatkuvasti tilanteita, joissa vanhempien aikuisten tavat toimia eivät tunnu lähestyttäviltä ja toimivilta nuorten silmissä.

Kouluyhteisöt toimivat, kun opiskelija tuntee osallisuutta ja opiskelijat sekä työntekijät puhaltavat yhteiseen hiileen. Esimerkiksi Opiskeluhuollon palveluiden palautteen antoon, yhteisölliseen opiskeluhuoltoon sekä opiskeluhuollon tapaamismuotoihin sekä -aikoihin tulee voida opiskelijoiden kertoa mielipiteensä. Opiskelijoita lähemmällä olevilla opettajilla ja muilla koulun työntekijöillä voi myös olla tärkeitä nostoja suoraan nuorilta opiskeluhuollon kehittämiseen liittyen.

Nuorisovaltuusto peräänkuuluttaa mielen hyvinvoinnin vahvistamisen - painopisteen osalta, että opiskeluhuollon palveluiden sekä hyvinvointialueen muiden palveluiden tulee toimia saumattomasti keskenään. Myös opiskeluhuollon palveluiden sekä koulutuksen järjestäjän välillä tulee olla saumaton keskusteluyhteys sekä viestintä, esimerkiksi huolestuttavien ilmiöiden osalta.

3. Kuinka arvioitte suunnitelman vaikutuksia lasten ja nuorten arkeen sekä tuen saatavuuteen ja saavutettavuuteen?

Tuen saatavuuteen vaikuttaa opiskeluhuollon ammattilaisten läsnäolo oppilaitoksella. Osassa pienemmistä kouluista opiskeluhuollon ammattilaisia saattaa olla paikalla henkilöstömitoituksen takia muutamia päiviä kuukaudessa (tämä haastaa varmasti yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamista). Koulutuksen järjestäjällä on oma vastuunsa opiskeluhuollon näkökulmasta suunnitella kouluja ja kouluverkkoja, joissa

opiskeluhuollon mitoitukset toteutuvat hyvin. Opiskeluhuollon työntekijöiden läsnäolo oppilaitoksissa tulee rytmittää niin, että työntekijöitä olisi eri päiväni, eikä samoina päivinä. Edellä mainittu toimintatapa on periaatteen ””Voit ottaa yhteyttä kehen tahansa meistä, minkä tahansa huolen kanssa. Saat apua suoraan meiltä tai ohjaamme sinut oikean ammattilaisen luo” mukainen.

Myös tapaamismuodot vaikuttavat opiskeluhuollon satavuuteen sekä saavutettavuuteen. Opiskeluhuollossa järjestetään lähi- ja etätapaamisia. Henkilöstöhaasteita johtuen etätapaaminen saattaa olla ainoa keino saada palvelua, mutta se ei kaikille nuorille sovellu. Osa opiskelijoista voi tietyissä tilanteissa valita mieluummin etätapaamiset lähitapaamisiin verrattuna, mutta aina tulee olla mahdollisuus lähtökohtaisesti lähitapaamisiin ja lisäksi etätapaamisiin.

Jotta opiskelijat voivat käyttää opiskeluhuollon palveluita oikea-aikaisesti tulee opiskelijoiden tietää opiskeluhuollon palveluista. Nuorisovaltuusto on huolestunut opiskelijoiden yhdenvertaisesta tiedonsaannista opiskeluhoitopalveluiden toimivuudesta. Tiedonsaantia esimerkiksi kuraattorien saatavuudesta omalla oppilaitoksella tulee saada paremmin. Opiskeluhuollon työntekijöiden irtisanoutumiset/siirrot/erottamiset aiheuttavat oppilaitoksissa haasteita saada palveluista tietoa ja itse palveluita oikea-aikaisesti.

Opiskeluhuollon palveluita käyttää nuoret monesta eri syystä ja joukkoon mahtuu myös jo valmiiksi erittäin raskaassa tilanteessa olevat nuoret. Palvelut tuleekin räätälöidä asiakkaille ja etenkin jos asiakkaina ovat nuoret. Nuorisovaltuusto on huolestunut avun saamisesta niiden nuorten osalta, joilla on raskasta. On selkeästi tuotava esille, milloin kuraattori tai psykologi on paikalla ja ovi on auki. Kouluarjessa nuorilla ei ole tuttua varata aikaa opinto-ohjaajan, opettajan tai muun työntekijän tapaamiseen, vaan koulu yhteisöissä apua haetaan oveen koputtamalla. Onkin tarkasteltava avovastaanottojen määrän lisäämistä ja näin palveluiden käyttämisen kynnyksen pienentämistä.

4. Mitä muuta haluaisitte kommentoida tai tuoda esiin alueelliseen opiskeluhoitosuunnitelmaluonnokseen liittyen?

Nuorisovaltuusto katsoo, että jos luokanvalvojan tapaamisten ja opiskeluhuollon välillä ei ole selkeitä linkkejä ja ohjausta niin se tulee saada koko hyvinvointialueella toteutettua.

Nuorisovaltuuston puolesta,

Andreas Dimitriou
Puheenjohtaja

Jakelu

Mikaela Westergård, palvelualuejohtaja, perhe- ja
vammaispalvelut
Kati Wilska-Seemer, asiantuntija

PL 33 02033 Länsi-Uudenmaanhyvinvointialue
PB 33 02033 Västra Nylands välfärdsområde
luvn.fi